

ΔΙΑΒΑΤΗΣ (*)

ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΗΣ ΜΑΡΙΚΑΣ
Ψ.

Στὸ χῶμα τῆς πατρίδας τὸ εἰρηνεμένο, στὸ χῶμα τῆς τὸ ἥρωϊκό, ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὰ γὰρα του τὰ πέφκα τῆς Κτιφισιάς, ἔρχεται ὁ ἀποστομένος, ἔρχεται ὁ θλιμμένος τὰκκουμπήση μιὰ στιγμούλα, ν' ἀνασαινη.

Χίλιοι τὸν ποραδέροννε λογιμοί, χίλιες πίκρες τοῦ ἔχουνε τὴν καὶ διὰ τοῦ φορμακεμένη. Κάθετα καὶ κοιτάζει τὸν οὐρανὸ, κοιτάζει τὰ γνωστά του τὰ βουνὰ τῆς Ἀττικῆς, τὰ τρισόλβια, τὰ τρισμάκαρα τὰ βουνά, τὰ τόσο ἀρμονικὰ τὸ ἓνα πρὸς τῷλλο γεφμένα, πὺ μοιάζουνε ἀλήθεια σὰ στροφυῖλες τραγουδιόστες.

Τοῦ κάκου! Μῆτε ὁ οὐρανὸς τὸν παρηγορεῖ, μῆτε τὰ βουνὰ τὸν παρηγορεῖ, μῆτε τὰ πέφκα του ἀχ! Ὁ νοὺς του πάει στοὺς πεθαμμένους. Θυμᾶται κείνους καὶ θυμᾶται κείνες πὺ δὲν τὸ χαίρουνται πιά τοῦ ἥλιου τὸ φῶς.

Καὶ νά σου ἄξαφνα πὺ φαίνονται μακριὰ μακριάθε, νά σου πὺ ξεχωρίζουνε λίγο λίγο σιῖ, θολάδα τὴ λιμπερή, νά σου πὺ ξυγόνουνε κίολας τῶν πεθαμμένους οἱ ψυχές καὶ τοῦ λένε:

— Τί κίλις καὶ τί ἀναστενάξεις; Ἔχουμε ταράπωνα ἑμεῖς; Δὲ βλέπεις μὲ τί ὀρμή, μὲ τί θάρρος νίκησε ἡ πατρίδα; Δὲ βλέπεις πὺς κατατάησε τοὺς ἔχτρούς τῆς; Δὲ χαίρεσαι, δὲ νοιώθεις, δὲ ἀιαπνὲς παντοῦθε ὀλόγγρα σου μιὰ Ἑλλάδα μεγαλωμένη; Ἄχ! ἔμῃς, καὶ τὸν τάφο μας ἀκόμα ἔλυσσε τὸ φῶς τῆς, τὸ θάνατό μας φώτισε ἡ ζωὴ τῆς.»

Ἔτσι μιλούσανε οἱ ψυχές οἱ γενναῖες, ἔτσι στὸ δυστυχισμένο τὸ διαβάτη φανερώνανε τὴν καλοσύνη, φανερώνανε τὴν ἀγάπη τῆς ὁμοιότητος τῆς καρδιάς. Μόλις εἴχανε ἀποσώσει τὰ λόγια τους τὰ γλυκά, πὺ ἀπὸ τὴν κορφὴ κορφὴ τὴν ἀφιλότρητὴ τοῦ βουνοῦ ἔρχονται ἄλλες τώρα, ἔρχονται ἡμερες καὶ μεγάλες, ἔρχονται γελαστὲς καὶ γιγαντένιες τῶν προγόνων οἱ προγόνοι, τῶν Ἑλλήνων οἱ ψυχές, καὶ τοῦ λένε χαδερτικά, σὰν πατέρες ἀγαθοί:

— «Ἐξέχασε, παιδί μου, μιὰ στιγμὴ τοὺς κηιμούς σου. Σήμερα χαίρουνται, σήμερα περιφανέβουνται καὶ οἱ πεθαμμένοι. Ἀρχίζουνε καὶ μᾶς μοιάζουνε τὰ παιδιὰ μας. Πολεμοῦνε, νικοῦνε σὰν καὶ μᾶς γιὰ τὴ Λεφτεριά, γιὰ τὴ Δικαιοσύνη, γιὰ τὴν Ἰδέα.»

Τοὺς ἀκούει ὁ διαβάτης καὶ ἀνατριχιάζει. Ἄγια

(*) Τὸ περὶ αὐτὸ τραγοῦδι γράφηκε δῶ, πῆτρες γιὰ τὴν Μερίκα Κοτοπούλη, καὶ ἀπογγέλθηκε ἀπὸ τὴν ἴδια στὸ θέατρο, ἓνα βράδι, τὸν περασμένο μῆνα, πὺ εἶχανε καὶ ὁ Ψυχάρης δῶ, καὶ καταχεροκροτήθηκε. Δημοσιεύθηκε στὰ τελευταῖα «Παναθήνια». Ἐμῖς τὸ δημοσιεύουμε ἄ ὁ τὸ πρωτόγραφο πὺ χαρίστηκε ἀπὸ τὸν Ψυχάρη στὸν Πάνο Ταγκόπουλο.

μιὰ φλόγα, ἡ ἄδολη φλόγα τοῦ πατριωτισμοῦ, ἀναψε τὸ νοῦ του. Σηκώνεται, προσκυνᾷ τοὺς προγόνους, χαίρει μὲ τὸ χέρι τὶς ἀγαπημένες τὶς ψυχές. Ἔκαμε κουράγιο, τοῦ χαμογελεῖ τώρα ἡ ἐλπίδα, φέβγει πὺ θάῦθεμένος, ἀφοῦ πρῶτα ἔσκυψε, ἀφοῦ φίλησε πρῶτα τὸ χῶμα τῆς πατρίδας τὸ εἰρηνεμένο, τὸ χῶμα τῆς πατρίδας τὸ ἥρωϊκό.

Ἰούλιο 31, 1914.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ

Στὸ θέατρο τῆς Κυβέλης, τὴν περασμένη βδομάδα, παίχτηκαν τὰ τρία μονόπρακτα ἔργα, πὺ βραβεύτηκαν ἀπὸ τὴν «Ἐταιρία τῶν θεατρικῶν συγγραφέων». Τὰ μέλη τῆς ἐταιρίας ἀκολουθώντας τὴ φρονιμάδα τῶν ἐμπόρων τῆς ζάχαρης καὶ τοῦ ἀλευριοῦ «ὑπερείμησαν τὰς τιμὰς», ὅπως ἔγραψαν καὶ στὸ πρόγραμμα. Τὸ ταμεῖο δούλεψε καλῶς. Μὰ καὶ τὰ «μέλη» τῆς ὑποδοχῆς δὲν πῆγαν αἰσῶ. Στὴν ὀξώπορτα περιμίειαν, μὲ τὰ γάντια τους, τὰ μπουνκέτα εἰς κοιμπότρυπες, τοὺς πρίγκητες γιὰ νὰ τοὺς πάνε ὀλοῖσα σὶς θέσες τους, στὰ μπροστὶνὰ καθίσματα.

Γιὰ ὀρεχτικό πρὶν ἀπὸ τὴν παράσταση ὁ «εἰσηγητής» Συναδινὸς διάβασε τὴν κρίση τῆς ἐπιτροπῆς. Ὁρθᾶ-κοφιά εἶπε οὐ ἡ ἐπιτροπὴ παρουσιάζει τὰ ὀλιγώτερον ἄτεχνα». Ἄς εἶναι. Ἄνοιξε τοὺς φακέλλους. Τὰ δυὸ μονόπρακτα «Κασσάνδρα» καὶ «Ἄνδρας τὸ ἔγραψε ὁ κ. Ἡλίας Βουτιερῖδης. Τὸ τρίτο «Ὁ χορὸς τοῦ Βοριᾶ» ἡ δεσποινίδα Νεγροελόντη.

Ἡ «Κασσάνδρα» παρουσιάζεται μὲ ζωστοῦμι τῆς ὀπερέτας Σαμάρα. Δηλητηριάζει τὸν ἄντρα τῆς, καὶ ξεψυχάει στὰ πόδια τῆς. Ἡ αὐλαία εἰδοποίησε τὸν κόσμον ὅτι τὸ ἔργο τέλιωσε. Ὁ κόσμος χειροκρότησε τὸ φρονιστὴ τοῦ θεάτρου γιὰ προμήθευσε δηλητήριο πρῶτης μάρκας καὶ πέθανε ὁ ἄντρας τῆς Κασσάνδρας.

Ὁ «Χορὸς τοῦ βοριᾶ» βέβαια κἀτὶ λέει—καὶ ἂν δὲν εἶναι βγαλμένο ἀπὸ παραμῦθια, πὺ σίγουρα θὰ διάβασε ἡ δεσποινὴ Νεγροελόντη, ἀξίζει νὰ τῆς συστήσει κανένας θαυρὸς καὶ δουλειά. Τὸ ἄρρωστο εἶδος τοῦ ἔργου δὲ μᾶς τρομάζει, ἀρκεῖ αὐτὸ νὰ εἶναι γκιμμένο μὲ τοὺς νόμους τῆς σαηνῆς καὶ νὰ ἔχει μιὰ ἀληθινὴ βίαση. Τὸ βράδι κείνο ἡ δ. Νεγροελόντη ἔγινε συμπαθέστερη, γιὰ τὸ δυὸ ἄλλα τετραμηνίτικα παιδιὰ τοῦ Βουτιερῖδη ἀγρίεψαν τὸν κόσμον καὶ τὸν ἀγρίεψαν ἀπὸ λύπη γι' αὐτὸν τὸ συγγραφέα, ὁ ὁποῖος ὡς τὰ τώρα ἂν δὲν μᾶς ἔδωσσε ἔργα «μεγάλης μορφῆς» δὲν μᾶς ἔδωσσε ὅμως καὶ ἀνοησίες.

Ὁ «Ἄνδρας» στὴ ἀρχὴ ἔδειξε καλὴ σύνθεση καὶ ρεαλιστικὸ διάλογο. Προχωρώντας ὅμως πελάγωσε, καὶ γιὰ νὰ πάρει τέλος ἡ δουλειὰ «ἠκούσθη πυροβολισμὸς καὶ ἡ αὐλαία ἔθεσε τέρμα εἰς τὴν παράστασιν».